

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту

**УПРАВЛІНСЬКІ ПАРАДИГМИ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ ТА ІНКЛЮЗИВНОГО
ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ**

**MANAGEMENT PARADIGMS OF SUSTAINABLE
DEVELOPMENT AND INCLUSIVE ECONOMIC GROWTH**

Матеріали

**Міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Суми, 29-30 листопада 2023 р.)**

Суми
Сумський державний університет
2023

*Рекомендовано вченою радою
навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту
(протокол № 4 від «08» грудня 2023 р.)*

E45 Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання» / за заг. ред.: І. І. Рекуненка, В. В. Сулим. Суми : Сумський державний університет, 2023. – 404 с.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання» містять результати наукових досліджень, пов'язаних з актуальними проблемами науки і практики управління та застосуванням інклюзивного підходу до їх вирішення для досягнення цілей сталого розвитку.

Для науковців, аспірантів, студентів, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, науково-дослідних і проектних організацій, комерційних фірм і вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

The materials of the International scientific and practical conference "Management paradigms of sustainable development and inclusive economic growth" provide the results of scientific research related to the current problems of management science and practice and the application of an inclusive approach to their solution in order to achieve the goals of sustainable development.

For scientists, PhD students, students, representatives of state authorities and local self-government bodies, research and project organizations, commercial companies and higher education institutions and a wide range of readers.

УДК 005.8:502.131.1(063)

© Колектив авторів, 2023

© Сумський державний університет, 2023

ЗМІСТ

<i>Софія Молочко</i>	Особливості застосування технологічних	
<i>Інга Мірошинченко</i>	Інновацій у туристичному бізнесі	11
<i>Інна Балагуровська</i>	Гуманістичне лідерство для досягнення цілей сталого розвитку	13
<i>Бондар Ю.А.</i>	Шляхи та методи підвищення	
<i>Дар'я Новак</i>	конкурентоспроможності в готельному бізнесі	16
<i>Марина Шевчун</i>	Особливості інноваційного розвитку роздрібної	
<i>Алла Безус</i>	торгівлі в Україні	20
<i>Оксана Яковлева</i>	Цифрова безпека в контексті надання електронних послуг на місцевому рівні	22
<i>Ірина Федулова</i>	Розвиток цифрової економіки в Україні	24
<i>Іван Макарчук</i>		
<i>Anastasiia Krasnonos</i>	Management of organizations for sustainable development: challenges and opportunities	28
<i>Anastasiia Niesheva</i>	Формування і управління бізнес-процесами в іт- компаніях: стратегічний підхід та метрики ефективності	31
<i>Yuliia Hrytsai</i>	Communication features in technical support during the sale of medical equipment	33
<i>Svitlana Tarasenko</i>	Природні активи у територіальній економіці.....	36
<i>Дмитро Клиновий</i>		
<i>Ірина Петровська</i>	Впровадження концепції менеджменту якості (TQM).....	39
<i>Валентина Самодай</i>	Оптимізація ефективного функціонування системи управління якістю на підприємстві	41
<i>Юлія Яценко</i>	Особливості використання інструментів управління якістю	44
<i>Валентина Самодай</i>	Недостовірні класифікації товарів за УКТ ЗЕД та її наслідки	47
<i>Костянтин Циганок</i>	Основні напрями розвитку системи публічного управління та адміністрування	50
<i>Тетяна Чорна</i>	Вплив фінансових інструментів на процеси перетворення відходів в енергію	53
<i>Андрій Лизогуб</i>	Особливості підприємницької діяльності як складного й багатопланового процесу	57
<i>Юлія Матвеева</i>	Розвиток фрілансу як широко розповсюдженої форми самостійної зайнятості	61
<i>Галина Сурмай</i>	Брендинг як персоніфікація продукту бізнесу	65
<i>Дем'яненко Н. В.</i>		
<i>Іван Штик</i>		
<i>Вікторія Кудря</i>		
<i>Алла Світлична</i>		
<i>Владислав Передера</i>		
<i>Ханлар Махмудов</i>		
<i>Віктор Кривошея</i>		
<i>Владислав Шамрай</i>		

<i>В'ячеслав Бурименко</i>	Механізм управління інноваційними процесами торгівельного підприємства	69
<i>Яна Кобушко</i>	Удосконалення процесу рекрутингу на виробничих підприємствах України	71
<i>Тетяна Голик</i>	Public health as an aspect of modern urban public policy	74
<i>Oleksii Demikhov</i>		
<i>Sirle Salmistu</i>		
<i>Nadiia Demikhova</i>		
<i>Дар'я Гапієнко</i>	Актуальні теорії мотивації у системі стимулювання праці персоналу	77
<i>Посилкіна О.В.</i>	Впровадження моделі економічного управління в закладах охорони здоров'я в умовах їх переходу на нові умови господарювання	79
<i>Бушуєва В.Ю.</i>		
<i>Інна Бондарчук</i>	Економіко-правовий механізм природокористування.....	83
<i>Вікторія Дехтярчук</i>		
<i>Світлана Капран</i>		
<i>Тетяна Гусаковська</i>	Особливості управління кар'єрним зростанням персоналу організації в сучасних умовах	87
<i>Марина Малець</i>	Вплив митної політики на зовнішньоекономічну діяльність підприємств України	89
<i>Олена Костюнік</i>		
<i>Вікторія Сухоцька</i>	Менеджмент персоналу в банківській установі	91
<i>Наталія Стоянець</i>		
<i>Андрій Дудченко</i>		
<i>Наталія Стоянець</i>	Управління конкурентоспроможністю аграрного підприємства	93
<i>Віталій Андріяшев</i>		
<i>Наталія Стоянець</i>	Менеджмент інноваційної діяльності аграрного підприємства	95
<i>Микола Придуха</i>		
<i>Наталія Стоянець</i>	Менеджмент підприємств будівельної галузі	97
<i>Сергій Чугай</i>		
<i>Юлія Матвєєва</i>	Особливості промоції зелених енергетичних інновацій у світовій практиці	99
<i>Вадим Желіба</i>		
<i>Людмила Борян</i>	Виклики та завдання сучасного менеджменту	103
<i>Анна Гаман</i>		
<i>Віталій Баранов</i>	Управління трудовими ресурсами організації на основі використання технологій штучного інтелекту	105
<i>Анна Назаренко</i>		
<i>Вікторія Борщ</i>	«Запас» людського капіталу в галузі охорони здоров'я: дефініція та вимір	109
<i>Михайло Данилко</i>		
<i>Ірина Цілюрик</i>	Управління ресурсним потенціалом підприємства...	115

<i>Олексій Жмаєв</i>	Методи подолання опору у процесі запровадження	
<i>Ія Дегтярєва</i>	електронного документообігу	117
<i>Юрій Рагозін</i>	Підходи та методи оцінювання ефективності	
<i>Ія Дегтярєва</i>	діяльності будівельної організації	120
<i>Юрій Лихвар</i>	Підходи до формування організаційної структури	
<i>Ія Дегтярєва</i>	будівельної компанії	126
<i>Nataliya Stoyanets</i>	Improving the effectiveness of existing management	
<i>WU Yiyang</i>	methods of the organization	129
<i>Nataliya Stoyanets</i>	International cooperation and European integration:	
<i>Fu Baoer</i>	innovative dimension	132
<i>Роман Мірошник</i>	Перспективи розвитку малого та середнього	
<i>Соломія Кушпір</i>	бізнесу в умовах воєнного стану в Україні	135
<i>Валентина Ізбаиш</i>	Інтеграція принципів екологічного менеджменту в	
<i>Віктор Кушнірук</i>	економічні стратегії підприємств для сталого	
	розвитку	137
<i>Олександр</i>	Вплив вертикальної диверсифікації на	
<i>Старовойтов</i>	резильєнтність підприємства електронної комерції..	141
<i>Леся Рибалко-Рак</i>	Методи дослідження якості послуг при прийнятті	
<i>Софія Білецька</i>	управлінських рішень на підприємстві	143
<i>Денис Грунін</i>		
<i>Михайло Коломієць</i>	Деякі аспекти управлінської діяльності на	
<i>Олена Хачатурян</i>	підприємстві	145
<i>Роман Мигалюк</i>	Забезпечення особистісного і професійного	
<i>Ія Дегтярєва</i>	розвитку членів команд як чинник успішності	
	компанії	147
<i>Павло Панченко</i>	Друге життя старої електротехніки	151
<i>Гіржева Ольга</i>	Організація зв'язків з громадськістю: роль у	
	формуванні іміджу підприємств та сучасні	
	тенденції розвитку.....	154
<i>Довгенко Я. О.</i>	Сучасна система управління результативністю	
<i>Токарев Б. Р.</i>	підприємства	156
<i>Ірина Тернова</i>	Особливості прийняття управлінських рішень топ-	
<i>Дмитро Безбородий</i>	менеджерами в умовах економічної нестабільності	162
<i>Ліна Стороженко</i>	Демократія участі: сучасні виклики.....	166
<i>Mariya Sira</i>	Aligning management with ai: advancing sustainable	
	development	168
<i>Юлія Матвєєва</i>	Реалізація енергоефективних проєктів у міському	
<i>Михайло Смик</i>	благоустрої	171

<i>Mayboroda Tetiana</i>	Analysis of the current state of development of	
<i>Vertsiuk Illia</i>	advertising projects on the meat market in ukraine	175
<i>Вадим Лук'янихін</i>	Формування інвестиційної привабливості	
<i>Микола Личак</i>	зовнішньо-економічних проєктів	178
<i>Яна Довгенко</i>	Особливості ризик – менеджменту страхових	
<i>Людмила Яременко</i>	компаній України	180
<i>Тетяна Козарь</i>	Організація професійного навчання з підвищення	
	кваліфікації державних службовців в Україні	184
<i>Вадим Лук'янихін</i>	Організаційно-структурні перетворення у системі	
<i>Костянтин</i>	адміністративного менеджменту приватного	
<i>Паржсин</i>	медичного закладу тов «САНА – МЕД».....	187
<i>Вадим Лук'янихін</i>	Якість надання адміністративних послуг на	
<i>Вікторія Козак</i>	регіональному і місцевому рівнях в Україні.....	191
<i>Андрій Андрєєв</i>	Ефективне управління персоналом в умовах	
	непередбачуваних змін та нестабільності	195
<i>Ірина Новік</i>	Комерційна таємниця як одна зі складових успіху	
<i>Ірина Андрощук</i>	економічної безпеки бізнесу	197
<i>Вадим Лук'янихін</i>	Теоретичні основи управління персоналом в	
<i>Віктор Садовничий</i>	організації: дефініції, класифікація та роль	200
<i>Олександра Кужур</i>	Теоретичні основи взаємодії з клієнтами у бізнес-	
<i>Ігор Хоменко</i>	середовищі	204
<i>Олена Лук'янихіна</i>	Вдосконалення системи управління митними	
<i>Олександр Бондар</i>	ризиками в процесі європейської інтеграції України	208
<i>Костянтин</i>	Особливості надання освітніх послуг в умовах	
<i>Гриценко</i>	діджиталізації суспільства та освіти.....	212
<i>Олександр</i>		
<i>Островський</i>		
<i>Katarzyna</i>	Cognitive technologies for SMART CITY	215
<i>Postrzednik-Lotko</i>		
<i>Людмила Гусарчук</i>	Інноваційні принципи успішного менеджменту в	
	галузі водневої енергетики, як пріоритетна	
	складова концепту національної безпеки України... ..	217
<i>Андрій Коваленко</i>	Феномен резильєнтності в контексті цілей сталого	
<i>Оксана Сакаль</i>	розвитку.....	221
<i>Ihor Vakulenko</i>	Scaling up energy innovations in Ukraine in the	
<i>Svitlana Medvid</i>	context of war and beyond	224
<i>Меженська В.О.</i>	Науково-практичні підходи до формування і	
<i>Посилкіна О.В.</i>	управління корпоративною культурою у закладі	
	охорони здоров'я	226

<i>Вікторія Мартинець</i>	Впровадження принципів корпоративної соціальної відповідальності в контексті цілей сталого розвитку.....	229
<i>Едуард Богдан</i>	Проектний менеджмент як основа розвитку будівельної галузі	231
<i>Антон Золотарьов</i>	Особливості управління сучасними вищими навчальними закладами	233
<i>Юлія Матвєєва</i>		
<i>Катерина Загоруйко</i>		
<i>Світлана Рибальченко</i>		
<i>Iuliia Myroshnychenko</i>	Beyond direct impacts: using system dynamics to capture the consequences of the clean energy transition	235
<i>Катерина Мальцева</i>	Самоорганізація населення в системі місцевого самоврядування	239
<i>Юрії Бакал</i>	Використання методу сценаріїв при оцінці ризиків господарської діяльності закладу охорони здоров'я	241
<i>Яна Деренська</i>	The essence and concept of production organization.	
<i>Anastasiia Karepina</i>	system approach to the organization of production	243
<i>Anastasiia Niesheva</i>	Crafting a positive public image: strategic approaches to managing the perception of employees in local self-government bodies.....	246
<i>Nelya Verbitska</i>		
<i>Svitlana Rybalchenko</i>		
<i>Софія Журило</i>	Антикризове управління на підприємстві і методи запобігання кризи	248
<i>Анастасія Маркіна</i>	Роль формування партнерських відносин у місцевому економічному розвитку	252
<i>Марина Волосюк</i>	Розробка стратегії економічного відновлення та розвитку Сумщини	255
<i>Тарас Савченко</i>		
<i>Світлана Ткачова</i>	Удосконалення стратегічного планування розвитку регіонів України.....	259
<i>Катерина Борисова</i>		
<i>Алекс Нусєйр</i>	Особливості менеджменту персоналу медичних закладів в умовах воєнного стану та кадрових обмежень	262
<i>Kamilė Medeckytė-Žydelė</i>	An investigation into the development of an environmental management accounting system tailored for companies providing intellectual	
<i>Andželika Nariūnaitė</i>	services.....	265
<i>Katažyna Basiulis</i>		
<i>Олександр Павлов</i>	Комплементарна управлінська парадигма інклюзивного розвитку об'єднаних територіальних громад та районів України	269

<i>Вуйченко М.А.</i>	Роль управління соціальним розвитком персоналу підприємств в формуванні трудового потенціалу країни	274
<i>Яроміч М.М.</i>	Принципи організації первинної медичної допомоги	277
<i>Ольга Давидюк-Потужна</i>	Ефективність міжнародної співпраці в управлінні митними ризиками	279
<i>Олена Павленко</i>	Роль цифрових технологій в оптимізації логістичних процесів у фармацевтиці	282
<i>Олександр Бондар</i>	Методи аналізу маркетингової діяльності на підприємстві: ключ до успіху у сучасному бізнесі.....	284
<i>Віктор Виноградчий</i>	Управління персоналом в органах державної влади.....	289
<i>Максим Алексєєв</i>	Ключові функції для формування ефективної корпоративної культури в ІТ компаніях в Україні... ..	291
<i>Микола Небава</i>	Обмеження та можливості впровадження інновацій до комплексу маркетингу на фармацевтичному ринку	294
<i>Марія Бойко</i>	STAY-інтерв'ю як інструмент підтримки та зміцнення команди.....	298
<i>Катерина Пасько</i>	Artificial intelligence and organizational management..	300
<i>Георг Рекуненко</i>	Особливості антикризового менеджменту в умовах війни	303
<i>Олександр Сухой</i>	Теоретичні аспекти у сфері публічного адміністрування	305
<i>Ія Дегтярьова</i>	Особливості управління товарною лінійкою компанії та ренеймінгу портфелю продуктів в сучасних умовах.....	308
<i>Тетяна Жолуденко</i>	Підходи до забезпечення працевлаштування осіб без досвіду роботи, в іт-компанії в умовах кризової ситуації на ринку ІТ	311
<i>Корж М. В.</i>	Інформаційне забезпечення процесів управління в органах державної влади.....	315
<i>Ольга Євтушенко</i>	Формування системи стратегічного управління на основі інформаційної бази даних організації	323
<i>Izabela Marszalek-Kotzur</i>		
<i>Юлія Дзюбан</i>		
<i>Бобонець Є.С.</i>		
<i>Ольга Гіржева</i>		
<i>Ольга Ігнатенко</i>		
<i>Вячеслав Мельник</i>		
<i>Ія Дегтярьова</i>		
<i>Ірина Тернова</i>		
<i>Аліна Маліновська</i>		
<i>Світлана Бабич</i>		
<i>Дмитро Ілясов</i>		

<i>Світлана Бабич</i>	Формування та реалізації стратегічного управління	
<i>Андрій Крайній</i>	розвитком підприємства в умовах цифровізації.....	326
<i>Світлана Бабич</i>	Організаційна структура в системі управління	
<i>Марія Завада</i>	сучасним підприємством	329
<i>Єлизавета Кічігіна</i>	Формування стратегії розвитку іміджу закладів освіти.....	332
<i>Карина Юзефович</i>	Використання штучного інтелекту для оптимізації управлінських процесів	335
<i>Tetyana Mayboroda</i>	Common challenges encountered by emerging	
<i>Daniela Chumakova</i>	organizations	338
<i>Володимир</i>	Пріоритети системи управління інноваційним	
<i>Ціпуринда</i>	розвитком підприємства	341
<i>Олексій Деміхов</i>	Дослідження сучасної політики управління	
<i>Артем Барикін</i>	соціальним розвитком в Польщі (м. Познань) та можливості застосування її підходів в Україні.....	345
<i>Марія Мінченко</i>	Збутова політика підприємства: практичні аспекти	
<i>Тетяна Болотна</i>	використання соціальних мереж	349
<i>Тетяна Майборода</i>	Проектний підхід в управлінні територіальними	
<i>Тимур Саченко</i>	громадами базуючись на методологіях Р2М та РМ..	352
<i>Віталій Нестерук</i>	Актуальність дистанційних та гібридних моделей управління організаціями в контексті інформаційних технологій	355
<i>Вероніка Приходько</i>	Використання сучасних технологій в управлінні персоналом молочних підприємств	358
<i>Руслан Мугутдінов</i>	Особливості управління проектами в сфері	
<i>Денис Смоленніков</i>	інтелектуальних розваг: вітчизняний та місцевий досвід	363
<i>Юлія Опанасюк</i>	Управління інвестиційною привабливістю	
<i>Сергій Кашка</i>	підприємств водопостачання при повоєнному відновленні.....	365
<i>Катерина Кравцова</i>	Роль публічного управління та адміністрування у підвищенні системи мотивації викладацького складу у закладах вищої освіти.....	368
<i>Олена Заворотна</i>	Розробка заходів щодо удосконалення надання амбулаторно-поліклінічної допомоги населенню...	372
<i>Супрун Богдана</i>	Удосконалення системи мотивації та оплати праці на підприємствах	374

<i>Тетяна Бондар</i>	Особливості планування міжнародного проекту.....	376
<i>Владислав Тимошенко</i>		
<i>Тетяна Майборода</i>	Новели законодавства щодо спрощення процедури надання адміністративних послуг	379
<i>Анастасія Пушкарь</i>	Соціальні інновації в Україні: виклики та перспективи.....	381
<i>Вікторія Сулим</i>	Особливості системи менеджменту підприємства медичної галузі (на прикладі комунального некомерційного підприємства «Новгород-Сіверська центральна міська лікарня» імені І. В. Буяльського).....	384
<i>Арсен Мяус</i>		
<i>Катерина Логінова</i>	Теоретичний аспект формування системи управління фінансово-економічною безпекою	386
<i>Ольга Шульга</i>	Реалізація корпоративної соціальної відповідальності в Україні	389
<i>Ірина Музира</i>	Удосконалення системи управління підприємством у сфері оптової торгівлі твердим, рідким, газоподібним паливом (на прикладі ТОВ «ПЕТРОЛ ІЮКРЕЙН»).....	392
<i>Світлана Тодорова</i>	Значення комунікативних якостей сучасного керівника.....	394
<i>Ольга Дромашко</i>	Підготовка викладачів до екологічної грамотності: подолання прогалін в екологічній освіті.....	397
<i>Яна Півоварова</i>	Управління прибутком туристичних компаній в умовах сезонності	399
<i>Бондар Ю.А.</i>		
<i>Liudmyla Saher</i>	Assessment approaches of inclusive growth	402

КОМПЛЕМЕНТАРНА УПРАВЛІНСЬКА ПАРАДИГМА ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ТА РАЙОНІВ УКРАЇНИ

*Павлов Олександр Ігорович,
аспірант,*

Одеський національний технологічний університет, м. Одеса

Термін «комплементарність» (від англ. *complementarity* – доповнюючий) використовується для пояснення актуальності поєднання державного та самоврядного впливу на інклюзивний розвиток, який відбувається в просторових межах об'єднаних територіальних громад (ОТГ) та районів України. Це в свою чергу потребує визначення сутності комплементарної управлінської парадигми, як відповідної управлінської моделі.

Парадигма, за Т. Куном [1, с. 11], – це наукові досягнення, визнані всіма членами наукового співтовариства, модель постановки проблем та їх вирішення. З огляду на таке розуміння науково-дослідницької парадигми, комплементарна управлінська модель наразі перебуває на стадії свого формування.

Передумовою формування комплементарної управлінської парадигми є реформа децентралізації, в результаті якої в просторових межах базового та районного рівнів адміністративно-територіального устрою України об'єдналися різні типи поселень, відмінні між собою не тільки за демографічними ознаками, функціями, галузевою та соціально-просторовою спрямованістю інклюзивного розвитку, а й різною підпорядкованістю.

Цей розвиток, з одного боку, має об'єктивний характер, та є об'єктно-суб'єктно спрямованим – з іншого. Так громадський формат реформи децентралізації свідчить про вагомую роль в інклюзивному розвитку ОТГ та районів самоврядних інститутів. Проте не слід ігнорувати того факту, що сама реформа була започаткована рішеннями державних органів влади. Йдеться про регламентуючий характер рішень щодо утворення ОТГ та нових районів. Проте спільним між державними та самоврядними інститутами є те, що вони покликані здійснювати регуляторний вплив на об'єкти інклюзивного розвитку.

Законодавством України регуляторна діяльність визначається як така, що «...спрямована на підготовку, прийняття, відстеження результативності та перегляд регуляторних актів, яка здійснюється регуляторними органами, фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, територіальними громадами в межах, у порядку та у спосіб, що встановлені Конституцією України... та іншими нормативно-правовими актами» [2].

Регуляторні органи державної влади здійснюють вплив на інклюзивний розвиток зазначених соціально-просторових утворень як шляхом прийняття і впровадження регуляторних актів, так й через поточне використання економічних, правових, психологічних, організаційно-розпорядчих методів, що регулюють цей розвиток.

Регуляторний вплив органів державної влади посилюється виконанням розпорядчих функцій самоврядних інститутів, які безпосередньо виражають волю населення, яке мешкає в просторових межах ОТГ та районів.

Така система управління інклюзивним розвитком позиціонується в міжнародних документах та зарубіжних наукових публікаціях як належне врядування.

«Належне врядування», як модель публічного управління, була закріплена у Програмі розвитку ООН «Governance» для сталого розвитку людських ресурсів (1997) та у Політиці добробуту сільської місцевості країн ОЕСР (2019). В цих документах йдеться про організацію та упорядкування суспільного розвитку на засадах інклюзивності.

На погляд М. Бехери, ключову роль в системі інклюзивного врядування відіграють державні інститути, що здійснюють регулюючий вплив на процес економічного зростання, доповнюючи його інклюзивною політикою перерозподілу на користь верст населення, які не є учасниками ринкових відносин. Проте, на думку цього автора, економічне зростання в умовах відокремленого існування формального і неформального секторів та посилення боротьби між ними за природні ресурси, сировину, поки що не є інструментом поширення процвітання для всіх категорій населення [3, с. 51].

Н. Аннахар та ін. [4] доводять, що «...інклюзивне управління є невід’ємною цінністю управління, яке спрямоване на досягнення кращого світу шляхом створення справедливих, розумних, прозорих, підзвітних та інклюзивних політичних систем та процесів щодо прийняття рішень у державних установах».

Перехід від управлінської парадигми державної участі в функціонуванні економіки Government до парадигми публічного врядування Governance на межі XX та XXI ст. означає, на погляд І. Радіонової, не лише зміни управлінських акцентів. Йдеться й про зміни макроекономічної візії національної економіки. Усвідомлення загального та особливого у двох парадигмах – державного управління Governance та публічного врядування Governance – має, на думку цієї авторки, не лише теоретичну, а й прикладну цінність. На її переконання, ідентифікація спільного та особливого в цих двох парадигмах може бути здійснена за трьома критеріями: теоретичних концепцій, пов’язаних з основним змістом парадигм; цілей та інструментів економічної політики урядів, які впливають зі змісту парадигм; кількісного

оцінювання результатів економічної політики на засадах кожної парадигми [5, с. 23].

Відаючи належне конструктивній позиції І. Радіонової з цього питання, разом з тим вважаємо, що мова має йти не про зміну управлінських акцентів, а про органічне поєднання регуляторного впливу на суспільні процеси державних та самоврядних інститутів.

В цьому сенсі ми погоджуємося з науковцями, які доводять залежність процесу інклюзивного розвитку ОТГ та районів України від його належного врядування (Good governance), основу якого складають принципи демократії та верховенства права, відповідна їм система цінностей, політик, інституцій, які постають як певні інструменти і механізми ефективної організації суспільних процесів за участю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій, бізнесових структур [6, с. 8].

Наразі в Україні функціонують 1438 ОТГ та 119 районів. Серед ОТГ переважають сільські громади – 626 одиниць (43,5%), 432 (30,0%) є селищними, 380 (26,5%) – міськими. Розподіл ОТГ за регіонами України подано в таблиці 1.

Таблиця 1 - Кількісний розподіл різних типів територіальних громад України за регіонами

Регіон	Кількість територіальних громад (відсоток)			
	Всього	Сільських	Селищних	Міських
Північний	164	51(31,1)	65 (39,6)	48 (29,3)
Східний	225	91 (40,4)	66 (26,4)	68 (30,2)
Південний	192	99 (51,6)	56 (29,2)	37 (19,2)
Західний	424	197 (46,5)	111 (26,2)	116 (27,3)
Центральний	433	188 (43,4)	134 (30,9)	111 (25,7)
По Україні в цілому	1438	626 (43,5)	432 (30,0)	380 (26,5)

Джерело: складено автором на основі даних державної статистики України.

Дані, що наведені в таблиці 1, свідчать про те, що майже половина ОТГ є сільськими, а їх найменший відсоток припадає на Північний регіон. В цьому ж регіоні, а також у Східному – найбільшою є частка міських ОТГ. Це слід враховувати в процесі регуляторного впливу на аграрну та руральну спрямованість їх розвитку на засадах інклюзивності.

На відміну від ОТГ, в просторових межах новоутворених районів (таблиця 2) пріоритет у здійсненні управління їх інклюзивним розвитком належить не самоврядним інститутам, а органам державної влади.

Таблиця 2 - Співвідношення міського та сільського населення районів України у розрізі регіонів

Регіон: у його складі всього районів; ОТГ	Кількість та (частка) районів		
	З переважанням міського населення	З переважанням сільського населення	Зі збалансованим складом населення
Північний: 17; 164	11 (64.7)	3 (17.65)	3 (17.65)
Східний: 21; 225	17 (81.0)	1 (4.7)	3 (14.3)
Південний: 16; 192	7 (43.7)	8 (50.0)	1 (6.3)
Західний: 33; 424	7 (21.3)	18 (54.5)	8 (24.2)
Центральний: 32; 433	15 (46.9)	8 (25.0)	9 (28.1)
В цілому по Україні: 119; 1438	57 (47.9)	38 (31.9)	24 (20.2)

Джерело: складено автором на основі даних державної статистики України.

За інформацією, представленою в таблиці 2, склад переважної більшості районів має «змішане» населення, лише кожний п'ятий з них характеризується збалансованістю міського та сільського населення.

Отже, як на рівні ОТГ, так і районів в результаті реформи децентралізації створено передумови для посилення самоврядних засад їх інклюзивного розвитку, зменшення диспропорцій між сільською та міською територіальною підсистемами суспільства, подолання соціальної нерівності між сільським та міським населенням.

Узагальнюючі наведені наукові положення щодо сутності та значення впровадження комплементарної управлінської парадигми інклюзивного розвитку, цілком поділяємо наукову позицію А. В. Кожині, яка наголошує на тому, що метою такого управління повинно стати досягнення соціальної рівності та справедливості у питаннях доступу населення до ресурсів та економічних благ, подолання бідності та інших негативних соціально-економічних проявів. Публічне управління інклюзивним місцевим розвитком передбачає цілеспрямовану діяльність органів публічної влади з метою створення таких умов доступу до процесів формування публічної політики в різних сферах та/або процесів регулювання суспільно-політичних та соціально-економічних процесів, які дадуть змогу залучати широке коло суб'єктів суспільних відносин та економічних агентів, генеруючи таким чином нову якість моделей регулювання тих чи інших процесів, через отримання всебічного аналізу та бачення вирішуваних органами публічної

влади проблем від таких суб'єктів, а також за рахунок використання ними інтелектуального, людського та соціального капіталу [7, с. 28, 29].

Таким чином, суспільним призначення комплементарної управлінської парадигми інклюзивного розвитку ОТГ та районів України є формування в просторових межах цих соціально-просторових утворень інклюзії добробуту.

Список використаних джерел

1. Kuhn T. *The Structure of Scientific Revolutios* .Cnicago: University Press, 1962. 222 p.
2. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11 вересня 2003 року N 1160-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text> (дата звернення: 25.09.2023).
3. Behera M. Decentralisation, inclusive development and good governance. *World Bulletin of Social Sciencs (WBSS)*. 2021. Volume 2. P. 47–55.
4. Annahar N., Widianingsih I., Muhtar E. A. and Paskarina C. The Road to Inclusive Decentralized Village Governance in Indonesia. *Sustainability*. 2023. Vol. 15. 8616. <https://doi.org/10.3390/su15118616>.
5. Радіонова І. Від парадигми державного управління (Government) до парадигми публічного врядування (Governance): еволюція в економічній теорії. Економіка. Фінанси. Бізнес. Управління: матеріали II Міжнародного форуму / за заг. ред. проф. А. І. Ігнатюк. Київ, 2021. Дослідницька секція «Парадигмальні зрушення в економічній теорії XXI ст.». С. 23–26.
6. Павлова І. О. Інклюзивне врядування сільсько-міських агломерацій України. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Економіка і управління. 2023. Том 34 (73). № 1. С. 7–14. DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4803/73-1-2>
7. Кожина А. В. Підходи та принципи до формування моделі публічного управління інклюзивним місцевим розвитком. *Sciences of Europe*. 2020. № 59. С. 25–32.